

Met ingang van 28 oktober 2016

1. Inleiding

Per 1 augustus 2015 is de wettelijke bepaling over de sociale veiligheid van leerlingen op school in werking getreden. De wet geeft aan dat, om dit te bereiken, er per school sprake moet zijn van het voeren van een veiligheidsbeleid, van een jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen, en van een aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor de coördinatie van het beleid tegen pesten.

2. Visie Catent

Een school is veilig als gedurende de schooldag de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen/medewerkers niet door handelingen van anderen wordt aangetast.

Leerlingen en medewerkers van Catent moeten met plezier naar school/werk gaan om er in alle veiligheid te kunnen leren/te kunnen werken. Iedereen heeft daarbij het recht zichzelf te kunnen zijn. Men mag openlijk uitkomen voor wat men denkt, gelooft, voelt, wil en kan. We hanteren daarbij wel duidelijke grenzen van wat we wel en niet acceptabel vinden en hebben daarover duidelijke afspraken. We lossen conflicten zonder geweld op. Waar nodig vragen we anderen om te bemiddelen. We helpen elkaar om ons aan gemaakte afspraken te houden en spreken elkaar er op aan als dat niet lukt. Als Stichting/school/mens treden we op tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag dat zich voordoet binnen of in de directe omgeving van de scholen, en we doen er alles aan om deze zaken zoveel mogelijk te voorkomen. Sterk benadrukt wordt dat vroegtijdige signalering van leerlingen en medewerkers die een meer dan gemiddelde kans lopen om dader of slachtoffer te worden van risicovolle situaties in en rond de school zoals hiervoor genoemd zeer hoog in het vaandel staat.

Deze veilige (en positieve) sfeer dient op scholen aanwezig te zijn (zie ook onder 4). Het is één van de basisvoorwaarden om in sociaal opzicht goed te kunnen functioneren, om zich als persoon optimaal te kunnen ontwikkelen en ontplooien, en om het leer-/werkproces meer kans van slagen te geven.

Het College van bestuur, de directeur en de interne begeleider voeren gericht op de visie een voorttrekkende rol. Het uitdragen en vormgeven van de visie is en blijft echter een taak van *alle* medewerkers. Iedere medewerker van Catent dient hierbij te handelen vanuit een professionele houding ten opzichte van elkaar, die zich kenmerkt door (zelf)reflectie en lerend vermogen, en waarbij we elkaar respectvol aanspreken op gedrag (zie ook gedragscode Catent).

De nadruk - het is hiervoor al aangehaald - ligt daarbij op een preventieve insteek. Daar waar zich incidenten voordoen treffen we adequate maatregelen om escalatie te voorkomen, en de gevolgen van de incidenten te beperken.

Teneinde alle zaken gericht op veiligheid(sbeleving) goed te stroomlijnen is er per school een aanspreekpunt m.b.t. pesten alsook gericht op de coördinatie van het beleid tegen pesten.

Jaarlijkse vindt monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen plaats.

Indien zich incidenten voordoen wordt een zorgvuldige analyse van eventuele achterliggende problematiek, open en doeltreffende communicatie, het waar mogelijk wijzen op (en het gebruik van) de klachtenregeling dan wel op de meldcode geweld en mishandeling, en/of de vertrouwenspersoon/-inspectie toegepast. Waar nodig een goede afstemming met en doorverwijzing naar (externe) hulpverlenende instanties.

3. (Pedagogisch) klimaat

Het (pedagogisch) leer-/werkklimaat is van invloed op de veiligheid rond en in onze scholen. Wanneer de school zorgt voor een positief pedagogisch klimaat, leidt dit tot een motiverende en veilige leer-/werk omgeving. Er wordt binnen de scholen van Catent dan ook continu geïnvesteerd in een sterk pedagogisch klimaat. In de schoolplannen worden

daartoe vierjaarlijks ambities beschreven. Daarbij stellen we (sociale) veiligheid, respect en eerbied voor elkaar centraal¹.

Vanuit de christelijk-katholieke identiteit van Catent hanteren we bij het realiseren van een goed pedagogisch klimaat het "leven en werken binnen een waardengemeenschap", De drie-éénheid van relationele, spirituele en cognitieve waarden dient tot uitdrukking gebracht te worden. Alle bij Catent werkzame medewerkers zien het als hun opdracht om deze waarden voor te leven, ter sprake te brengen, en ze over te dragen (zie verder de strategienota 2015-2019 hoofdstuk 2).

4. Sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen

Het sociaal-emotionele welbevinden van de leerlingen heeft veel invloed op hun totale functioneren. Iedere Catent school besteedt daarom structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Met het doel leerlingen op te voeden tot burgers die verantwoord en goed voor zichzelf kunnen zorgen en die goed om kunnen gaan met de mensen en de wereld om hen heen (dichtbij en veraf)

De sociaal-emotionele ontwikkeling van de groep en van individuele leerlingen wordt tijdens een leerlingbespreking besproken. In deze gesprekken worden ook mogelijke aanpakken voor een groep of voor een individuele leerling besproken.

Iedere school beschrijft de ambities gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in het vierjaarlijkse schoolplan.

5. Schoolveiligheidsplan

Op iedere Catent school is een veiligheidsplan. Hierin beschrijft de school hoe zij de sociale-, psychische- en fysieke veiligheid in en om het schoolgebouw waarborgt en hoe de gerichtheid is op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, alles in lijn met de visie/het beleid van Catent. Evaluatie van dit veiligheidsplan vindt minimaal eenmaal in de vier jaar plaats (cyclus schoolplan).

Het opstellen en actueel houden van het schoolveiligheidsplan valt onder verantwoordelijkheid van de directeur. Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor toetsing en monitoring van de veiligheidsplannen (zie ook onder 7). Bij dit laatste wordt gekeken naar het inzicht dat de school heeft in de beleving van veiligheid bij leerlingen en medewerkers, naar incidenten die zich hebben voorgedaan, en naar wat doet de school om incidenten te voorkomen, c.q. het voor de leerlingen/medewerkers zo veilig mogelijk te maken. In managementgesprekken tussen College van Bestuur en directeur komt dit thema aan de orde.

Gericht op medewerkers krijgt de monitoring (anoniem) tevens vorm in de Stichtingsbreed uit te voeren tevredenheidsonderzoeken (één maal per vier jaar).

6. Instrumenten gericht op veiligheid

Binnen de Stichting hebben we vele "instrumenten" ontwikkeld die de veiligheid in al zijn facetten van leerlingen en medewerkers ondersteunen.

De volgende zaken zijn geregeld:

1. Gedragscode Stichting Catent.

Aangezien het onderwijs geen beroepscode kent, beroept Stichting Catent zich o.a. op de Landelijke Norm Publieke taak. Deze is door de brancheorganisatie waartoe Catent behoort ondertekend. De algemeen geldende gedragsnorm die daarin wordt gehanteerd en die ook voor Catent geldt is:

¹ Binnen Catentscholen wordt een 'antipestmethodiek' gehanteerd. Scholen maken daarbij gebruik van de Kanjeraanpak waarmee zij gecertificeerd Kanjerschool zijn, van Leefstijl dan wel een andere methodiek, en ook zijn er zeven officiële KiVa scholen binnen Catent.

- *Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak wordt nooit getolereerd.*
- *Werknemers in de publieke sector moeten de ruimte krijgen om hun werk goed te doen.*
- *Hun aanwijzingen moeten altijd worden opgevolgd.*
- *De orde mag niet worden verstoord.*

Als vervolg op deze code heeft Catent afspraken gericht op de omgang met elkaar vastgelegd in de "Gedragscode Catent".

2. Gedragsregels op schoolniveau

Hetgeen in de gedragscode onder 1 genoemd is vastgelegd, wordt verder geconcretiseerd op schoolniveau. Dit draagt bij aan - voor groot en klein - heldere en duidelijke "schoolgedragsregels".

3. Contactpersoon klachten/pesten per school.

Als er klachten etc. zijn dan worden die vrijwel altijd in goed overleg opgelost. In eerste instantie is voor ouders de leerkracht de aangewezen persoon voor dit overleg, voor medewerkers de leidinggevende. Mocht deze stap niet tot een bevredigend resultaat (kunnen) leiden, dan kan een beroep worden gedaan op de contactpersoon die in iedere school aanwezig is. De contactpersoon geeft aan wat mogelijke vervolgstappen zijn.

4. (Externe) Vertrouwenspersoon op Stichtingsniveau.

Aan Catent is een vertrouwenspersoon verbonden. Hij/zij heeft als taak te beoordelen of bij een klacht etc. door bemiddeling tot een bevredigend resultaat gekomen kan worden.

5. Interne klachtenregeling.

Een geuite mededeling, gedraging of beslissing, dan wel het nalaten van een mededeling, gedraging en/of het niet nemen van een beslissing die het primaire onderwijs dan wel het leerproces van de leerling betreft, alsook een klacht betrekking hebbend op ongewenst gedrag/ongewenste omgangsvormen kan leiden tot het een beroep doen op de klachtenregeling Catent.

6. Interne klachtencommissie.

Aan Catent is een Interne Klachten Commissie (IKC) verbonden. Het College van Bestuur van Catent is van mening dat een IKC bijdraagt aan het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van onderwijs en het bewaken van een veilige leer/werkomgeving. Iedereen is gebaat bij een snelle behandeling, maatwerkoplossingen en het voorkomen van verdere/onnodige escalatie en juridisering. De interne Klachtencommissie draagt daartoe bij.

7. Landelijke klachtencommissie

Behalve dat Catent een eigen klachtencommissie heeft (de IKC) is er vanuit Catent ook een aansluiting bij de landelijk opererende klachtencommissie: Stichting GCBO.

8. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt onze professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld.

9. Arbobeleid Stichting Catent

Catent streeft naar optimale arbeidsomstandigheden voor haar medewerkers. Daartoe bestaat er arbobeleid, gericht op waarborging van de veiligheid en gezondheid van medewerkers en op het voorkomen en beheersen van psychosociale arbeidsbelasting.

Er wordt ingezet op:

- preventief gezondheidsbeleid: op gezette tijden bieden we medewerkers van Catent een preventieve "check" gericht op welbevinden in het werk aan.
- het in scholen jaarlijks uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie, en het actualiseren van het daarbij behorende plan van aanpak.
- het tegen gaan van (vermijdbaar) verzuim door ziekte en arbeidsongeschiktheid. Enerzijds door streefcijfers vast te stellen en deze regelmatig te evalueren, en anderzijds door met medewerkers gesprekken te voeren over welzijn/verzuim, structureel (onderdeel IPB-beleid) en/of wanneer zich signalen aftekenen.
- steeds opnieuw bezien en bespreken dat talenten van medewerkers goed ingezet worden.

Veiligheid op scholen

- het bijhouden van kennis/vaardigheden gericht op bedrijfshulpverlening.
 - een contract met een gecertificeerde Arbodienst.
 - het hanteren van afspraken gericht op arbeidstijden conform de arbeidstijdenwet.
 - het hanteren van een ongevallen-/incidentregistratie met behulp van een binnen Catent geldend registratieformulier. Doet zich een ernstig of dodelijk ongeval voor dan geschiedt melding aan de Arbeidsinspectie.
 - het hanteren van een adequaat aankoopbeleid en goede onderhoudscontracten.
 - het in de omschrijving van een opdracht voor bouw- en inrichtingswerkzaamheden rekening houden met de Arbo regelgeving.
10. Reglement internet en sociale media op school.
Sociale media brengen risico's met zich mee, zoals pesten en het ongewild delen van foto's of andere gegevens. Met ons reglement kan het gesprek op school, in de klas maar ook thuis gevoerd worden over wat er gewoon is op sociale media (en wat niet).
11. Klokkenluidersregeling.
Een klokkenluider stelt misstanden in de organisatie aan de kaak. Om dit goed conform wetgeving geregeld te hebben heeft Catent een klokkenluidersregeling.
12. Schorsing en verwijdering.
Indien de veiligheid van leerlingen/medewerkers in het geding komt kan een beroep worden gedaan op het protocol "Schorsing en Verwijdering Catent" dan wel op de CAO.
13. Controleren technische veiligheid schoolgebouwen.
De technische veiligheid van schoolgebouwen wordt met regelmaat in kaart gebracht met behulp van een meetinstrument. Aan de hand van de uitkomsten worden verbeterpunten door middel van een plan van aanpak opgesteld en binnen een vastgestelde termijn uitgevoerd. De uitkomsten worden op school- en bestuursniveau besproken.
14. Keuring speeltoestellen.
In regelgeving is vastgelegd dat speeltoestellen periodiek gekeurd moeten worden door een gecertificeerde inspecteur. Dit gebeurt binnen Catent en wordt vanuit het bestuurskantoor gemonitord. Tevens doet de school zelf periodiek controle en houdt een logboekverslag voor ieder afzonderlijk speeltoestel bij.

7. Monitoring/evaluatie

Monitoring is cruciaal. Er kan pas sprake zijn van doeltreffend beleid ten aanzien van sociale, fysieke en psychische veiligheid als er inzicht is in de feitelijke en ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen/medewerkers. Op basis van monitoring die een representatief en actueel beeld geeft van de sociale veiligheid van de leerlingen/medewerkers, krijgen scholen/het College van Bestuur inzicht in de daadwerkelijke veiligheid binnen de instelling(en).

Binnen Catent wordt de veiligheid van leerlingen/medewerkers structureel gemeten. De school monitort tenminste jaarlijks (wettelijk verplicht) de veiligheidsbeleving van leerlingen, en zij draagt er zorg voor dat deze monitorgegevens voor de inspectie toegankelijk zijn/beschikbaar worden gesteld. Zodat ook de inspectie inzicht krijgt in de daadwerkelijke beleving van de veiligheid en het welbevinden van leerlingen. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren.

Binnen Catent zijn er de verschillende vragenlijsten gericht op veiligheid. Allereerst in ons kwaliteitssysteem "Werken met WMK". Het betreft de vragenlijsten "veiligheid leerlingen", "veiligheidsbeleving onder ouders", "veiligheidsbeleving onder personeel", "schoolklimaat", "pedagogisch handelen", "sociale veiligheid" etc.

Ook worden er binnen scholen vragenlijsten gehanteerd die een onderdeel vormen van de binnen die school aanwezige antipestmethoediek(o.a. Kanjer-vragenlijst, KiVa-vragenlijst).

Veiligheid op scholen

Het College van Bestuur checkt of de instrumenten die worden gebruikt (blijven) voldoen aan de wettelijke eisen. Of een monitoringsinstrument voldoet aan de wettelijke eisen, blijkt uit een document van de leverancier van dat instrument waarin de validiteit en betrouwbaarheid worden beschreven. Daarbij kunnen de door de Cotan geformuleerde criteria dienen als richtlijn.

Gericht op medewerkers wordt (minimaal) één maal in de vier jaar middels een Catentbrede "medewerkers enquête" het onderdeel veiligheid/welbevinden etc. bij de medewerkers van Catent "gemeten". Tijdens school-/inspectiebezoeken vinden – door het CvB dan wel de inspecteur - zowel met leerlingen als met personeel gesprekken plaats over de mate waarin zij zich prettig en veilig voelen binnen de instelling.

Begripsomschrijvingen

- Veiligheid: een school is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast.
- Fysieke veiligheid: aantasting van de lichamelijke integriteit, bijvoorbeeld door het toebrengen van lichamelijke pijn of letsel; denk bijvoorbeeld aan geweld in de vorm van slaan, schoppen, e.d.
- Sociale veiligheid: aantasting van de integriteit in het intermenselijk verkeer, bijvoorbeeld door uitschelden, belachelijk maken, achterstelling en discriminatie, vernedering, buitensluiten, e.d.
- Psychische veiligheid: aantasting van de geestelijke gezondheid, zoals door het uitoefenen van ongeoorloofde druk en bedreiging, manipulatie e.d.
- Welbevinden op school: positieve gevoelens over klas en klasgenoten, in de vorm van bijv. jezelf kunnen zijn, je prettig en thuis voelen e.d.
- Betrouwbaar: de uitkomst geeft een beeld dat overeenkomt met wat leerlingen in werkelijkheid vinden.
- Valid: het instrument meet wat wordt bedoeld (de feitelijke en ervaren veiligheidsbeleving en het welbevinden).
- Actueel: tenminste jaarlijks.
- Representatief: in zijn kenmerken een groep vertegenwoordigt

Beleidsherziening

Dit beleid wordt uiterlijk drie jaar na vaststelling geëvalueerd (in 2019).

Vaststelling beleid

Aldus vastgesteld door College van Bestuur d.d. 28 oktober 2016

Voorzitter College van Bestuur
C.H.M.L. Servaes MME

Lid College van Bestuur
M.E.M. Welten-van der Valk